

Sodobni izzivi gozdarstva

Pomen gozdov se na globalni, EU in nacionalni ravni izrazito povečuje. Gozdovom danes pripada ključna vloga pri različnih nacionalnih, evropskih in svetovnih ciljih, vključno s Pariškim sporazumom, Agendo 2030 in njenimi cilji trajnostnega razvoja, ter Konvencijo o biološki raznovrstnosti. Evropska komisija se je z Evropskim Zelenim dogovorom (COM/2019/640 final) zavezala za dodatna prizadevanja v boju proti podnebnim spremembam in upadanju biotske raznovrstnosti. V sredini leta 2021 je bil sprejet prvi evropski podnebni zakon (OJL 243, 9.7.2021, p. 1–17), s katerim je postala podnebna nevtralnost do leta 2050 pravno zavezujoča obveznost. Pri tem so se cilji EU glede zmanjšanja izpustov toplogrednih plinov do leta 2030 povišali s 40 % na vsaj 55 % v primerjavi z ravnimi iz leta 1990. Višji cilji so bili predlagani tudi za sektor zemljišč, rabe zemljišč in gozdarstva (Uredba o rabi zemljišč, spremembi rabe zemljišč in gozdarstvu, t.i. LULUCF, OJL 156, 19.6.2018, p. 1–25), ki prepoznava gozdove kot sredstvo za doseganje povečanja ponorov.

Bolj kot kadarkoli, imajo tako sedaj gozdovi s svojimi mnogimi ekonomskimi, socialnimi in ekološkimi funkcijami, ki jih zagotavljajo, pomembno vlogo pri doseganju ciljev različnih EU politik na področju podnebja, biotske raznovrstnosti, energetike in okolja ter spodbujanju zelenih delovnih mest, bioekonomije in krožnega gospodarstva. Tu je še razvoj podeželja, kjer je les zlasti pomemben vir prihodkov za kmetije in lastnike gozdov v hribovskih in gorskih območjih, hkrati pa je tudi neobhoden element pri prehodu v podnebno nevtralno gospodarstvo.

Vse te nove zahteve in spremljajoče okolje postavljajo gozdove in gozdarstvo pred velike preizkušnje. Podnebne spremembe, različne ujme, spremembe uporabe in rabe lesa od tradicionalnih k novim ter pogosto razhajajoče želje lastnikov in ostalih deležnikov, lahko privedejo do deljenega pogleda na gozdove in do ozkih pristopov, ki poudarjajo prevlado ene funkcije nad drugimi. Potrebno je poudariti, da v gozdarstvu ne začnemo iz nič, saj imamo v Sloveniji že desetletja uveljavljeno trajnostno, sonaravno in večnamensko gospodarjenje. Na evropski ravni pa se trajnostno gospodarjenje z gozdovi, kot dinamičen in razvijajoč koncept, določa v procesu FOREST EUROPE, ki prav tako išče ravnovesje med ekonomskimi, socialnimi in ekološkimi funkcijami gozdov. Pomembna so tudi zasedanja Stalnega odbora za gozdarstvo pri evropski komisije, ter pa Delovne skupine za gozdarstvo pri Svetu EU. Zaradi različnih pogledov med državami članicami EU na področju gozdnih politik bo potrebno s ciljem oblikovanja uravnoteženih politik do gozdov še dodatno izboljšati sodelovanje in uporabo dosedanjih izkušenj ter upoštevati rezultate trajnostnega, večnamenskega in sonaravnega gospodarjenja.

Na tej prelomni točki ima Slovenija pomembno vlogo. Kot predsedujoča Svetu Evropske Unije predseduje Delovni Skupini za gozdarstvo pri Svetu EU, kjer v iskanju skupnih stališč o novi strategiji EU za gozdove do 2030 nepristransko vodimo dialog z ostalimi državami o pomenu in vlogi gozdov za doseganje različnih okoljskih in podnebnih ciljev ter o nujnosti ravnovesja med vsemi tremi skupinami funkcij: ekonomskimi, socialnimi in ekološkimi.

mag. Robert REŽONJA,
generalni direktor Direktorata za gozdarstvo in lovstvo,
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano